

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Vår ref.:

Deres ref.: 14/2089

Dato: 01.09.14

Endring i forvaltningsloven – innføring av et forbud mot bruk av barn som tolk

Vi viser til høringsbrev av 28.5 fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet med forslag om innføring av et forbud mot bruk av barn som tolk.

Tolkeforbundet vil berømme departementet for et grundig forarbeid, og finner at drøftingene i høringsnotatet gir et fint rammeverk og utgangspunkt for å komme med innspill. Tolkeforbundet er en profesjons- og interesseorganisasjon for tolker, og vi fokuserer i vår uttalelse på tolkefaglige vurderinger. De fleste av våre medlemmer har norsk tegnspråk som et av sine tolkespråk.

Tatt i betraktning situasjonsbeskrivelsene i høringsnotatet, støtter Tolkeforbundet BLDs forslag om forbud. Vi finner det likevel forstemmende at det er nødvendig med et slikt forbud, all den tid det ikke finnes tilsvarende forbud mot at andre profesjoner utøves av mindreårige. Tolkeforbundet vil i det videre knytte noen kommentarer til forslaget, foreslår endring i andre ledd samt fjerning av tredje ledd.

Tolkeprofesjonen i Norge

En tolk er en som gjengir presist og nøyaktig hele budskapet i en ytring på et annet språk. Å tolke krever svært høy språkkompetanse i de to tolkespråkene, samt tolkefaglige ferdigheter. Det har vært bachelorutdanning i tolking siden 2003 i Norge. Dessverre tilbys treårig profesjonsutdanning i dag kun med norsk tegnspråk som tolkespråk. På øvrige språk har utdanningstilbudet vært av mindre omfang og mer fragmentert, men det er positivt at det siden 2007 har vært tilbud om et halvtårsemne samt påbygningsemner på en rekke tolkespråk på HiOA.

"Tolk" er per i dag ikke en beskyttet tittel, men Tolkeforbundet mener det bør være forbeholdt profesjonelle tolker med tolkeutdanning. At det er behov for et lovforslag som dette viser at tolkeprofesjonen har en for lav status og anseelse i Norge i dag. Tolkeforbundet mener norske myndigheter har et ansvar for å iverksette tiltak i så måte, og ser fram til Tolkeutvalgets anbefalinger.

Forbud mot bruk av mindreårige som tolk

Tolkeforbundet støtter at barn av døve og minoritetsspråklige foreldre ikke skal brukes til tolking eller annen formidling av informasjon mellom forvaltningen og personer som ikke behersker norsk.

Unntaksbestemmelsen i 2. ledd

Tolkeforbundets vurdering er at unntaksbestemmelsene slik de lyder i forslaget, utvanner forbudet og gjør at forbudet ikke gir en tilstrekkelig beskyttelse mot en uakseptabel forvaltningspraksis.

Tolkeforbundet har forståelse for ønsket om å ha en unntaksbestemmelse som i det foreslåtte 2. ledd, men vil presisere at forvaltningen ikke kan svare "ja" på spørsmålet om det ble brukt tolk i tilfeller når mindreårige har formidlet informasjon etter denne bestemmelsen. Ordlyden bør derfor endres til: "Mindreårige skal ikke brukes til tolking, men kan brukes til annen formidling av informasjon..."

Vår vurdering er at samtykke aldri kan innhentes ved hjelp av at en mindreårig formidler det fra et språk til et annet. I slike situasjoner må man kun gjøre de tiltak/inngrep man har anledning til å gjøre uten samtykke fra den minoritetsspråklige pasienten. Dette bør presiseres i merknader til bestemmelsen. Tolkeforbundet mener derfor at det bør inkluderes i unntaksbestemmelsens ordlyd at det i tilfeller hvor bestemmelsen kommer til anvendelse, alltid skal gjennomføres en samtale med tolk så snart det lar seg gjøre.

Avslutningsvis i forhold til denne bestemmelsen vil Tolkeforbundet bemerke at det er uheldig og for oss helt uforståelig at en situasjon hos fastlege blir brukt som eksempel på når unntaksbestemmelsen etter 2. ledd kan komme til anvendelse. Dersom et hørende barn er med sin døve mor eller far til fastlege for å fungere som tolk, mener Tolkeforbundet det er åpenbart at legen ikke bør benytte seg av barnet til tolking i denne situasjonen.

Unntaksbestemmelsen i 3. ledd

Tolkeforbundet mener at denne unntaksbestemmelsen må fjernes.

Flere av Tolkeforbundets medlemmer, som i dag er profesjonelle tolker, har i barndommen tolket for sine foreldre. Konsekvensene av dette for barnet, foreldrene og relasjonene innad i familien/mellom familiemedlemmer kan være svært alvorlige, og dette gjelder også ved såkalte "småting". Det har formodningen mot seg at den enkelte offentlige tjeneste har forutsetninger for å kunne vurdere den totale belastning for hvert enkelt barn, og det bør derfor ikke forekomme. Tolkeforbundet mener at man bør kunne forvente at forvaltningen kommuniserer med sine brukere uten å benytte barn til dette.

I forhold til begrunnelsen på s. 20 i høringsnotatet, vil Tolkeforbundet bemerke at forbudet helt sikkert ikke vil tolkes dit hen at det er til hinder for at tospråklige barn kan formidle informasjon på lik linje med enspråklige barn, eksempelvis fra skole til hjem. Det vil si at i situasjoner hvor man ber alle barna i en klasse om å si noe til sine foreldre, vil man også kunne be de tospråklige barna om dette. Dette bør ikke nedfelles i en unntaksbestemmelse som utvanner forbudet i hovedbestemmelsen.

--

Med vennlig hilsen

Linda Heany Røsvik

Leder

Tolkeforbundet

Lademoen Kirkeallé 24
7042 Trondheim

Ørjan Strømmen

Nestleder

post@tolkeforbundet.no
tel: 97195348 / 47096916

Org.nr: 983 561 020
Bank: 05304044251